

**«Πρωθώντας την Ποιότητα και την Ισότητα στην Εκπαίδευση:
Ανάπτυξη, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Παρεμβατικού
Προγράμματος για Παροχή Ίσων Εκπαιδευτικών Ευκαιριών σε
όλους τους Μαθητές»**

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Λεωνίδα Κυριακίδης

Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

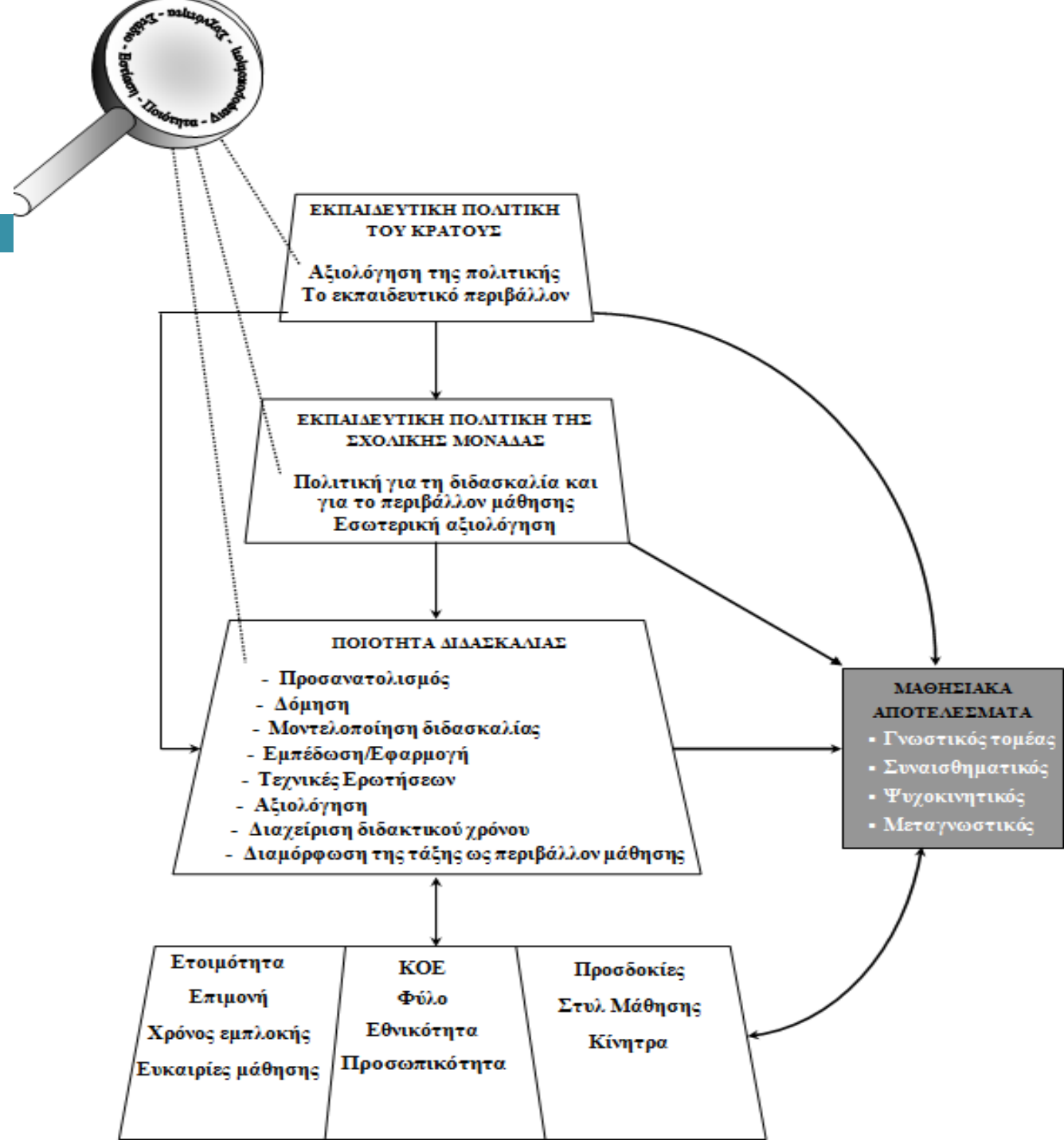
- Το **Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ)** αποτελεί το πιο σύγχρονο θεωρητικό σχήμα της έρευνας στο χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας (Sammons, 2009; Heck & Moriyama, 2010; Hofman, Hofman, & Gray, 2010).
- Η ανάπτυξή του στηρίχθηκε σε εποικοδομητική κριτική των υφιστάμενων μοντέλων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας.
- Ο βασικότερος λόγος ανάπτυξής του ήταν η προσπάθεια εγκαθίδρυσης συνδέσεων ανάμεσα στη θεωρία (δηλαδή τη μοντελοποίηση και κατανόηση της αποτελεσματικότητας) και στην πράξη (δηλαδή τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας) (Creemers & Kyriakides, 2006).

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

Α) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου

- Το ΔΜΕΑ είναι πολυεπίπεδο μοντέλο και αναφέρεται σε παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και οι οποίοι βρίσκονται σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα: **μαθητή, τάξης/εκπαιδευτικού, σχολείου** και **εκπαιδευτικού συστήματος**.
- Υιοθέτηση πέντε διαστάσεων μέτρησης του κάθε παράγοντα: **η συχνότητα, η εστίαση, το στάδιο, η ποιότητα** και **η διαφοροποίηση**.
- Η **συχνότητα** αφορά στο βαθμό στον οποίο μια δραστηριότητα που σχετίζεται με έναν παράγοντα αποτελεσματικότητας παρουσιάζεται σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα, σχολείο ή τάξη.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου (συνέχεια)

- Οι δύο πτυχές της διάστασης της **εστίασης** σχετίζονται με τη θεωρία για τη συνέργια (synergy theory).
  - ▣ Η πρώτη αφορά στο **πόσο συγκεκριμένη** είναι η συμπεριφορά.
  - ▣ Η δεύτερη πτυχή αυτής της διάστασης αφορά **τον σκοπό** για τον οποίο εκδηλώνεται μια δραστηριότητα ή συμπεριφορά/πράξη στη σχολική μονάδα.
  - ▣ Μη γραμμική σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα (Kyriakides, 2008).
- **Στάδιο:** Αναμένεται ότι οι διάφοροι παράγοντες για να έχουν είτε άμεση είτε έμμεση επίδραση στα μαθησιακά αποτελέσματα θα πρέπει να εμφανίζονται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου (συνέχεια)

- Η διάσταση της **ποιότητας** αναφέρεται στις ιδιότητες του συγκεκριμένου παράγοντα, όπως αυτές αναφέρονται στη βιβλιογραφία.
- Η διάσταση της **διαφοροποίησης** αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες που σχετίζονται με έναν παράγοντα εφαρμόζονται πανομοιότυπα για όλα τα θέματα που σχετίζονται με αυτόν τον παράγοντα.
  - Λαμβάνονται υπόψη τα πορίσματα της έρευνας για τη διαφοροποιημένη αποτελεσματικότητα (Campbell, Kyriakides, Muijs, & Robinson, 2004).
  - Ο κάθε εκπαιδευτικός οργανισμός (σχολείο) αντιμετωπίζεται ως διαφορετικός, αφού έχει διαφορετικές ανάγκες και πρέπει να στοχεύσει προς την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων προκειμένου να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του.

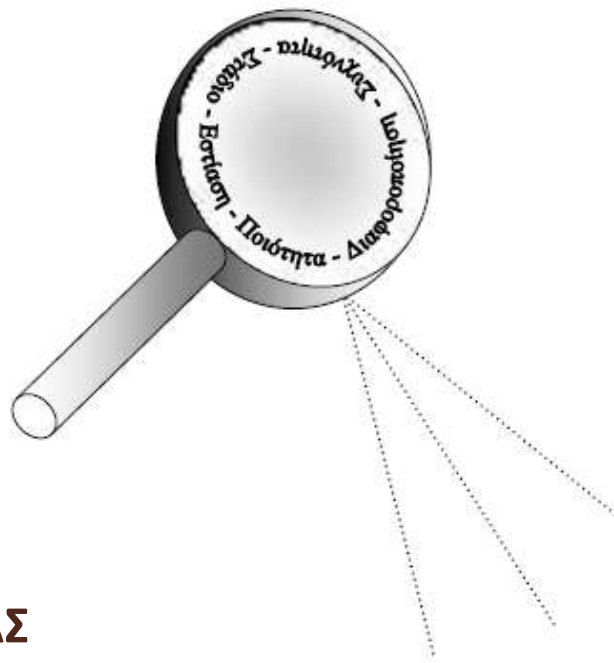
ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

Β) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης

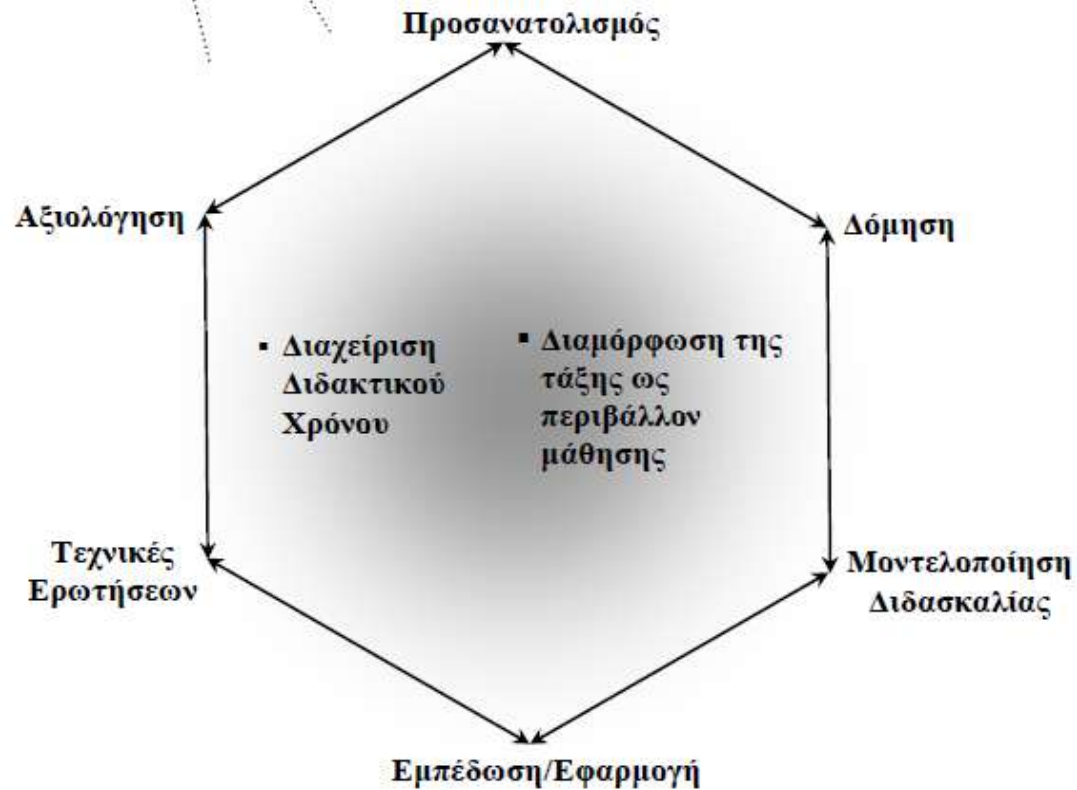
- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε διδακτικές δεξιότητες που εμφανίζονται σε όλα τα μαθήματα ανεξάρτητα από τη μέθοδο διδασκαλίας που κανείς χρησιμοποιεί.

1. Αξιολόγηση του μαθητή (*assessment*)

- ▣ Δίνεται έμφαση στη *διαμορφωτική αξιολόγηση*
- ▣ Υποστηρίζεται η *χρήση πολλαπλών τεχνικών*
- ▣ Εξετάζεται η *ποιότητα των εργαλείων μέτρησης*
- ▣ Αναφέρεται στην:
  1. ανάπτυξη εργαλείων μέτρησης
  2. χορήγηση εργαλείων μέτρησης
  3. καταγραφή αποτελεσμάτων
  4. κοινοποίηση αποτελεσμάτων

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

Β) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης (συνέχεια)

2. Προσανατολισμός (*orientation*)

- ▣ Δραστηριότητες που βοηθούν τα παιδιά **να κατανοήσουν το λόγο** για τον οποίο διδάσκονται συγκεκριμένες ενότητες σε κάθε αντικείμενο.
- ▣ Καλούνται τα παιδιά **να εντοπίσουν τους λόγους**.
- ▣ Γίνονται δεκτοί οι λόγοι που αναφέρει το κάθε παιδί και συζητούνται.

3. Δόμηση του μαθήματος (*structuring*)

- ▣ **Διασύνδεση μαθημάτων** τόσο στην αρχή όσο και με το τέλος κάθε μαθήματος.
- ▣ Εντοπισμός των κύριων σημείων.
- ▣ Διασύνδεση και δραστηριοτήτων αλλά και ενοτήτων (εστίαση).
- ▣ Σταδιακά αυξάνεται ο βαθμός δυσκολίας των διδακτικών δραστηριοτήτων.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

B) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης (συνέχεια)

4. Υποβολή ερωτήσεων (*questioning techniques*)

- ▣ Είδος ερωτήσεων (*ανάκλησης γνώσεων και επεξήγησης μιας διαδικασίας*)
- ▣ Σαφήνεια κατά τη διατύπωση
- ▣ Χρόνος αναμονής
- ▣ Ανάγκη για ανατροφοδότηση

5. Ενεργοποίηση στρατηγικών λύσης προβλημάτων - μοντελοποίηση (*New Learning / Teaching Modeling*)

- ▣ Ενθαρρύνονται οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν στρατηγικές.
- ▣ Καλούνται να παρουσιάσουν τις στρατηγικές που ανέπτυξαν.
- ▣ Χρήση τόσο στα μαθηματικά και θετικές επιστήμες όσο και στα άλλα μαθήματα.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

B) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης (συνέχεια)

6. Δραστηριότητες που αποσκοπούν στην εμπέδωση και εφαρμογή γνώσεων που διδάχθηκαν (Application)

- ▣ Ορθή κατανομή των νέων στοιχείων και των ευκαιριών εμπέδωσης (cognitive load theory).

7. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη δημιουργία του μαθησιακού κλίματος στην τάξη (classroom as a learning environment)

- ▣ Αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού – μαθητή
- ▣ Αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών
- ▣ Συναγωνισμός ανάμεσα στους μαθητές
- ▣ Απειθαρχία (classroom disorder)
- ▣ Αντιμετώπιση των παιδιών από τον εκπαιδευτικό

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

Β) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης (συνέχεια)

8. Διαχείριση του διδακτικού χρόνου (Management of Time)

- Σωστός προγραμματισμός του χρόνου που απαιτείται για κάθε δραστηριότητα και για κάθε μαθητή, έτσι ώστε να μην υπάρχουν κενά στη διδασκαλία (off-task) αλλά και ούτε να υπερβαίνονται τα χρονικά πλαίσια που υπάρχουν.
- Βραχυπρόθεσμος προγραμματισμός (π.χ. μάθημα της ημέρας), όσο και μακροπρόθεσμος (π.χ. ενότητα μαθημάτων).

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΔΜΕΑ)

Γ) Καταληκτικά σχόλια

- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε παράγοντες που προκύπτουν από διαφορετικές σχολές σκέψης για την αποτελεσματική διδασκαλία.
- Το ΔΜΕΑ δεν αναφέρεται σε μεθόδους διδασκαλίας ή/και σε συγκεκριμένους τρόπους οργάνωσης της τάξης.
- **Βελτιώνοντας την ποιότητα διδασκαλίας οδηγούμαστε σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.**

Εισηγήσεις για δράσεις τις οποίες μπορείτε να κάνετε για να βελτιώσετε την ποιότητα διδασκαλίας σας αναφορικά με τους 8 παράγοντες, μπορείτε να βρείτε επίσης στο εγχειρίδιο (handbook) σελ. 34-41.

**Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και εύχομαι
καλή συνέχεια και επιτυχία στο έργο μας!**

Το τριετές ερευνητικό πρόγραμμα «Πρωθώντας την Ποιότητα και την Ισότητα στην Εκπαίδευση: Ανάπτυξη, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Παρεμβατικού Προγράμματος για Παροχή Ίσων Εκπαιδευτικών Ευκαιριών σε όλους τους Μαθητές» (Αρ. Πρωτόκολλου ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΠΑΙΔΙ/0609(ΒΕ)/04), χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας.

